

Kulturutskottets yttrande

1985/86:6 y

om kulturarbetsförmedling (prop. 1985/86:138
delvis)



KrU
1985/86:6 y

Till arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet har berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1985/86:138 om arbetsmarknadsverkets ansvarsområde m. m., såvitt avser avsnittet Kulturarbetsförmedling samt motionerna 1985/86:491, 492, 493, 494 och 495 i motsvarande delar.

Inledning

Arbetsmarknadsverket (AMV) har ansvaret för arbetsförmedling på kulturområdet liksom för övrig förmedling på arbetsmarknaden. Den offentliga arbetsförmedlingen på kulturområdet bedrivs vid fyra kulturarbetssektioner, som är knutna till arbetsförmedlingens distriktskontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå. Vid sidan av den offentliga kulturarbetsförmedlingen finns vissa enskilda förmedlingar på kulturområdet. Dessa förmedlingar är dels fyra s. k. organisationsförmedlingar som har tillstånd från arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), dels tre vinstsyftande förmedlingar som bedrivs i enskild regi. Dessa senare som främst arbetar på det internationella planet har tillstånd från AMS som gäller för ett år i taget. Därutöver bedrivs vid vissa centrumbildningar förmedling av kulturarbetare med arbetsförmedlare som är anställda av arbetsmarknadsverket. Kritik har riktats mot den nuvarande organisationen för kulturarbetsförmedling. I uppdraget till den kommitté (A 1981:02) som hade i uppgift att göra en översyn av arbetsmarknadsverkets ansvarsområde och organisation ingick därför att även pröva om de nuvarande kulturarbetarsektionerna inom AMV är den mest ändamålsenliga formen. Kommittén som behandlade denna fråga i en särskild beredningsgrupp föreslog att kulturarbetsförmedlingen skulle organiseras som en fristående statlig stiftelse. Stiftelsen förutsattes nära samarbeta med arbetsmarknadsverket. Organisationsförmedlingarna liksom centrumbildningarna skulle enligt förslaget fortsätta sin verksamhet på i huvudsak nuvarande villkor. Den individuella förmedlingen skulle som i dag vara avgiftsfri medan en särskild avgift skulle tas ut för s. k. överservice, dvs. hjälp med skatter, reklam, resor m. m.

Det övervägande antalet remissinstanser tillstyrkte AMS-kommitténs förslag. AMS avstyrkte förslaget och föreslog en viss omorganisation för att förstärka den offentliga förmedlingen.

Förslaget i propositionen innebär att de nuvarande kulturarbetssektionerna skall omvandlas till kulturarbetsförmedlingar med befogenheter och arbetsuppgifter som arbetsförmedlingskontor. Härigenom tillförsäkras de en starkare ställning i arbetsmarknadsverkets organisation. Varje kulturarbetsförmedling bör ha ett ansvarsområde som omfattar flera län. Den bör organisatoriskt knytas till länsarbetsnämnden i det län den är belägen. Det övergripande ansvaret för kulturarbetsförmedlingen bör ligga hos AMS, som fastställer resurser och riktlinjer för verksamheten. AMS ställning beträffande arbetsförmedling på kulturområdet ifrågasätts i motioner från moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet. Enligt motion 495 (m) bör det som motionärerna kallar arbetsförmedlingsmonopolet avskaffas. När det gäller kulturarbetsförmedling anförs att på en arbetsmarknad med friare konkurrens och ett bredare och mer varierat servicutbud det knappast kommer att finnas behov av en arbetsförmedling inom AMS. Motionärerna föreslår därför att riksdagen skall avvisa de av regeringen framlagda riktlinjerna för kulturarbetsförmedlingar. I motion 494 (c) accepteras att AMS skall ha en kulturarbetsförmedling men, sägs det, verksamheten bör avregleras och fri etablering tillåtas. I huvudsak samma synpunkter förs fram i motionerna 491 (fp) och 492 (fp).

Utskottet konstaterar att motionärerna inte vänder sig emot en offentlig kulturarbetsförmedling men önskar att nuvarande begränsningar av förmedling i andra former skall upphöra. Detta förutsätter en ändring av lagen (1935:113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling. Utskottet anser för sin del att det skulle vara olämpligt om kulturarbetsförmedlingen skulle regleras enligt andra principer än de som gäller för arbetsförmedlingen i övrigt. Utskottet avstyrker därför motionerna i vad avser förslag om en friare etableringsrätt då det gäller kulturarbetsförmedling.

Regeringens förslag till ny organisation för kulturarbetsförmedling kan utskottet ställa sig bakom. Utskottet vill understryka vad statsrådet anför, nämligen att den föreslagna nya organisationen inte bör utesluta att andra lösningar på detta område kan bli aktuella i framtiden. I propositionen framhålls också att organisationen med fristående kulturarbetsförmedlingar ger ökade möjligheter att pröva olika arbetsmetoder med särskild hänsyn till förhållandena inom kultursektorn. Det är enligt utskottets mening viktigt att de arbetsmarknadspolitiska insatserna även i fortsättningen utformas på ett sådant sätt att de överensstämmer med kulturpolitiska utgångspunkter. Med hänsyn till vad statsrådet uttalar om att förmedlingsverksamheten bör bedrivas i nära samverkan med bl. a. centrumbildningarna utgår utskottet från att samma förhållande kommer att gälla för övriga nu verkamma förmedlingar.

I motion 491 (fp) aktualiseras den förmedlingsverksamhet som främst arbetar på det internationella planet. Motionärerna erinrar om att Rikskonserter har fått tillstånd att bedriva försöksverksamhet med arbetsförmedling i vinstsyfte på det internationella planet för musiker och scenartister. Denna verksamhet bör byggas ut och bedrivas utan restriktioner. Avsikten är att

denna försöksverksamhet som bedrivs med tillstånd från AMS skall pågå under tre år för att därefter utvärderas.

Utskottet anser liksom motionärerna att det är angeläget med alternativa insatser för att underlätta för svenska musiker och scenartister att komma ut på den internationella marknaden. Med hänsyn till vad som anförts finner utskottet inte att en särskild framställning från riksdagens sida är påkallad med anledning av motionsyrkandet.

Avgiftsuttag

I propositionen föreslås att den offentliga arbetsförmedlingen inom kulturområdet bör ta ut avgifter för sådana tjänster som inte kan betraktas som arbetsförmedling enligt arbetsförmedlingslagen. Statsrådet erinrar om att såväl arbetsförmedlingar som organisationsförmedlingar tillhandahåller vissa tjänster som t. ex. kontraktsskrivning och hotellbokning. Sådana tjänster kan inte anses vara av arbetsförmedlingskaraktär. Hon anser därför att den offentliga arbetsförmedlingen på samma sätt som gäller för olika privata förmedlingar bör ta betalt för sådan service som inte innefattar ren arbetsförmedling.

I motionerna 492 (fp) och 495 (m) avvisas detta förslag. Enligt motion 493 (fp) är det rimligt att det finns en viss möjlighet att ta ut avgifter för denna typ av tjänster. Motionärerna anser dock att avgiftsuttaget bör betraktas som en försöksverksamhet som skall bli föremål för utvärdering.

Utskottet tillstyrker förslaget om att den offentliga arbetsförmedlingen skall kunna ta ut avgifter för vissa tjänster som inte innefattar ren arbetsförmedling. Motionerna 492 och 495 i här aktuell del avstyrks alltså. Med anledning av förslaget i motion 493 vill utskottet erinra om att den nya verksamheten med avgiftsfinansiering enligt propositionen skall utgöra en försöksverksamhet under tre år och att verksamheten bör utvärderas. Utskottet konstaterar att motionen i denna del är tillgodosedd.

Stockholm den 29 april 1986

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönning (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Gunnel Liljegren (m), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Margareta Fogelberg (fp) och Håkan Stjernlöf (m).

1. Etableringsrätt för kulturarbetsförmedling

Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c) och Kerstin Göthberg (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar "Utskottet konstaterar" och slutar "verksamma förmedlingar" bort ha följande lydelse:

Det offentliga arbetsförmedlingsmonopolet omfattar också kulturområdet. För vår del finner vi det naturligt att detta monopol upphör. Kulturarbetsförmedling kräver så speciella kunskaper och marknadskontakter att det i själva verket kommer att utgöra en främmande del av arbetsförmedlingen. Verksamhetens speciella karaktär framträder särskilt tydligt när det blir fråga om exempelvis hotellbokningar m. fl. liknande tjänster för artister. För en impresario eller en renodlad artistförmedling är detta en integrerad del av uppdraget. Vi vill således avskaffa arbetsförmedlingsmonopolet på kulturområdet och tillåta en fri förmedlingsetablering.

En sannolik utveckling är då att de uppdragssökande kommer att utnyttja de fria byråer som kan väntas växa fram. Efterfrågan på arbetsmarknadsverkets tjänster inom denna sektor kommer därvid att drastiskt minska, vilket ger möjlighet att satsa på andra delar av verksamheten.

Vi är dock inte beredda att vända det nuvarande monopolet till ett direkt förbud för arbetsmarknadsverket att syssla med kulturarbetsförmedling. Det kan naturligtvis finnas situationer då en sådan är både naturlig och angelägen ur arbetsmarknadssynpunkt samt även för att erbjuda artister valmöjlighet i en fri konkurrens. När arbetsförmedlingen utför tjänster som inte är av ren arbetsförmedlingskaraktär anser vi i likhet med propositionen att möjligheten till att ta ut avgifter skall finnas.

Med det anförda tillstyrker utskottet motionerna 494 yrkande 4 och 493 yrkande 4. Motion 492 blir härigenom i viss mån tillgodosedd.

2. Fri etableringsrätt för kulturarbetsförmedling samt avgiftsfri förmedling

Ingrid Sundberg, Gunnel Liljegren och Håkan Stjernlöf (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar "Utskottet konstaterar" och på s. 3 slutar "är tillgodosedd" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte ställa sig bakom förslaget om en särskild enhet för kulturarbetsförmedling inom arbetsmarknadsverkets organisation. Utskottet hyser den principiella uppfattningen att det bör finnas fri etableringsrätt för olika slag av arbetsförmedlingar, och på en arbetsmarknad med friare konkurrens och ett mer varierat serviceutbud på arbetsförmedlingens område kommer behovet av en särskild kulturarbetsförmedling inom AMS att vara litet. Den speciella karaktär som kulturell verksamhet har gör detta område lämpat för fristående specialiserade förmedlingsorganisationer, och sådana verkar redan nu. En impresario eller artistförmedling kan utöka förmedlingsverksamheten med t. ex. bokningstjänster och ta betalt för dem. AMS bör över huvud taget inte tillhandahålla sådana tjänster. Den arbetsförmedling som AMS svarar för bör vara kostnadsfri.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion 495 yrkandena 2 och 3. Detta innebär samtidigt att motionerna 491 (fp), 492 (fp) och 494 yrkande 4 (c) i viss mån tillgodoses. KrU 1985/86:6 y

